

VIERING VAN DE ZONDAG IN DE MARANATHAKERK
zondag 8 december 2019 2^e zondag van Advent

voorganger: ds. Martine Nijveld

LEZINGEN: Micha 4: 1-7, Matteüs 3: 1-6
Lied 741 (vertellied over Johannes de Doper)
LEZING: 1 Petrus 3:8-9

PREEK

Lieve mensen,
gemeente van Christus,

als u vorige week zondag ook hier was,
bij het afscheid van
Sity,
dan zal het u wellicht opgevallen zijn,
dat de Michalezing van vandaag verdacht veel lijkt
op de Jesajalezing van vorige week,
Jesaja 2, vers 1-5.
Tweelingzusjes lijken het.

Jesaja 2 en Micha 4,
ze tekenen ons voor ogen
de vele volken en naties, de verenigde naties,
die opgaan naar Sion,
ze nemen ons mee, daar moet je zijn,
óp naar de berg van de Heer!
En dan die magnifieke woorden over
zwaarden die omgesmeed worden tot ploegscharen
en speren tot snoeimessen;
kanonnen worden lantaarnpalen,
tanks worden tuinhuisjes,
maakt Karel Eykman ervan...
Niet langer leren ze de oorlog,
niet langer leren we de andere groep te haten of als tweederangs te zien,
die andere bevolkingsgroep, de mensen die anders leven of geloven,
niet langer wordt dát doorgegeven aan een volgende generatie;
niet langer wordt grof geld verdiend aan de wapenindustrie,
maar het gewone leven krijgt de ruimte,
kan weer opgepakt,
zaaien en oogsten, planten en plukken,
huizen bouwen, samenzijn,
er kan van alles groeien en bloeien,
en genoten worden in
alle rust.

De lezingen uit Jesaja 2 (van vorige week) en die van Micha 4 (van vandaag)
lijken zoveel op elkaar dat veel uitleggers zich vragen stellen als
wie heeft het overgenomen van wie,
Jesaja van Micha of Micha van Jesaja, of
hebben ze dit mooie gedicht allebei van een derde
of heeft weer een ander het later in beide boeken ingevoegd.
Ik moet eerlijk zeggen dat die vraag mij niet
voldoende interesseert om erop in te gaan.
De teksten doen mij een beetje denken aan van die zoekplaatjes,
waarvan ik niet weet of kinderen van nu
ze nog steeds leuk vinden,

twee bijna identieke plaatjes, waar dan onderstaat:
zoek de 7 verschillen.

Eén verschil is in ieder geval,
dat Micha nog een ander mooi beeld toevoegt
aan die ploegscharen en snoeimessen,
namelijk dat van zitten onder je vijgenboom en zitten onder je wijnstok.
Er zijn er die zeggen dat je zo kunt horen,
dat Micha geen stadsprofeet was, maar van het platteland kwam,
een boerenprofeet, met een landelijke droom
en met boerenprotest.

In ieder geval is het een bijbels
beeld van vrede en van leven in veiligheid.

Een ieder onder zijn wijnstok,
elk onder haar vijgenboom.

Ook een andere profeet, Zacharia,
gebruikt het beeld en laat mensen er samen onder zitten.

Zacharia heeft het over elkaar uitnodigen onder de vijgenboom en onder de wijnrank.

Er is tijd voor gesprek na tijd van tegenover.

Tijd voor ontmoeting na tijd van gevecht.

Een gulle boom, zo las ik ergens, is de vijgenboom,
minimaal twee maal per jaar geeft deze boom vrucht.

Er is genoeg, genoeg voor iedereen.

Grote bladeren, schaduw in de hitte. Beschut.

En de wijn, vrucht van de wijnstok, is ook nog eens teken van vreugde en vrolijkheid.

Met de wonderbaarlijk mooie woorden erbij:

en niemand schrikt hen op.

Dat zou je iedereen en al wat leeft gunnen op deze aarde:
niet opgeschrikt worden.

Stel je voor.

Zoek de 7 verschillen.

Eén verschil is dus dat Micha meer woorden
steekt in het tekenen van het visioen van vrede,
hij wil ons raken met deze droom,
verwarmen.

Wat een profeet is,
en het is vast niet de eerste keer dat ik dit beweer,
zou je mooi uit kunnen leggen

door met twee woorden te spreken:

een profeet is een drammer en een dromer.

Er zijn nogal wat bijbelse dromers en drammers,
blijkbaar is het iets wat hoort bij geloven.

In het Nieuwe Testament wordt dit spoor verder gelopen,
Johannes de Doper kan er ook wat van.

Koppig wordt hij in het lange lied dat we over hem zongen
genoemd. Koppig.

Drie hoofdstukken lang heeft Micha lopen drammen,
als jullie zo doorgaan gaat het mis,
de hoge heren in Jeruzalem denken alleen aan zichzelf,
leggen hun oor veel te veel te luisteren bij de grote wereldmachten,
bij het grote geld, hun eigen welzijn staat boven alles, ze denken niet aan
de mensen buiten hun eigen wereldje,
arme mensen worden bestolen, hun zorgen genegeerd,
dit gedrag heeft geen toekomst,
maakt het land kapot, maakt de aarde kapot.

En als er anderen waren die zeiden: het valt wel mee,
dan ging Micha daaroverheen en zei:
het valt niet mee.

En als anderen zeiden: ach, het komt wel goed,
het komt vanzelf weer op zijn pootjes terecht, dan
zei Micha, nee, het komt niet vanzelf goed, de bezem moet erdoor.
Een echte drammer.
Een woord dat actueel is geworden dit jaar
door het woord klimaatdrammer.
Misschien dat Micha hier en nu wel naast zo'n klimaatdrammer
zou gaan staan.

Wat voor de meeste drammers geldt,
geldt ook voor drammer Micha.
Micha dramt omdat hij een droom heeft!

En die droom deelt hij met ons in het hoofdstuk van vandaag.
Het is de moeite waard om drammers naar hun droom te vragen.

Het is dan aardig om te zien in welke vorm hij die droom giet.
Hij doet het in de vorm van
wat we zouden kunnen noemen een
liturgisch spel.
Het is een droom om sámen te spelen.
Zoals wij in de liturgie een actieve rol nemen
door iets te zeggen, heer ontferm u, hoor ons gebed, amen,
of door een lied te zingen, antwoordend, of een bijdrage in de collecte te doen,
zo zitten ook in de tekst van Micha een aantal momenten
waarop we mee kunnen doen, in kunnen stemmen,
liturgie is niet passief, consumptief,
achteroverleunen,
liturgie is meedoen, participeren,
actief, instappen.
Micha's visioen eindigt met zo'n instapmoment.
Hoorders voegen de daad bij het woord.
En wij,
horen we hen zeggen (vers 5),
wij gaan in de naam van de Heer, onze God,
voor altijd en immer. Een geloofsbelijdenis.
Wat anderen er ook van vinden,
we willen bouwen aan die andere wereld,
we laten ons niet meeslepen
door wat iedereen vindt,
maar zoeken dat andere spoor, tegendraads,
tegen de stroom in.
We gaan!
We stappen in.

En dan droomt in de tekst van Micha de Eeuwige nog een stapje verder.
Op die dag zal Ik (uitspraak van de HEER)
het kreupele verzamelen en
het uiteengejaagde bijeenbrengen.
We gaan,
wij gaan op weg,
een stoet naar een andere wereld –
en de Eeuwige laat ons zien wie er in die stoet
niet ontbreken mogen:
de kreupelen,
de achtergeblevenen.
De Eeuwige trekt zich het lot van de slachtoffers aan
van al die oorlogen en rampen, doet wat grote wereldleiders nalaten,
neemt verantwoordelijkheid.

De stoet die op weg gaat naar die wereld omgekeerd
is een vreemde stoet,
het zijn geen marcheerders,
maar sloffers, achter rollators, allemaal met
hun eigen beperkingen, het zijn jongeren met dromen,
mensen in ziekenhuisbedden, kinderen
in kampen, mensen aan hun lot overgelaten.
Het is een
andere, trage, vreemde stoet.
En we horen dan het bijbelse woordje 'rest'.
Ik maak het kreupele tot rest.
Bijbels betekent dat niet: het is bijna voorbij...
Bijbels betekent dat woordje rest, zo'n kleine schamele rest:
een nieuwe start, een nieuw begin,
nieuwe hoop.
Op weg naar het feest van kerst
is dat wat je telkens weer ontdekken kunt:
het koninkrijk
begint klein, zo klein als een kind, schamel,
een kind in een voerbak.

En dan volgt er in de tekst weer zo'n instapmoment.
De tekst eindigt met een lofzang,
een lofzegging, een doxologie:
Over hén, over die kreupelen en dat hele stel, die schamele troep,
zal de HEER koning zijn op de berg Sion,
vanaf dan, voor altijd.
De Eeuwige zal hun koning zijn,
hun herder, hun hoeder.
Koning van die vreemde stoet.
Een lofzang die we mee kunnen zeggen,
waarmee we in kunnen stemmen, die we mee kunnen zingen,
die ons blij kan maken, wat een koning,
een lied om te leren, te spiegelen, te doen.

Zo'n instapmoment zit er trouwens ook
in de tekst over Johannes de Doper.
Daar horen we hoe mensen zich laten dopen.
Ze zijn bereid kopje onder te gaan, hun oude levensstijl
af te wassen, een nieuw begin te maken.
Kom, ga met ons,
lijken ze ons toe te roepen,
en doe als wij.
Stap in.
We hadden vandaag ook nog een derde lezing.
Hij stond niet op het leesrooster,
maar ik kwam hem tegen in een boek over advent en kerst,
in een hoofdstuk over de tweede advent,
een tekst te mooi om te laten liggen:
*Wees vol mededogen, heb lief,
vergeld geen kwaad met kwaad, laster met laster,
wees barmhartig, zegen elkaar.*
Woorden uit een brief. Over eeuwen heen ook persoonlijk aan ons gericht.
Het evangelie kort en krachtig samengevat.
En ook deze tekst vraagt om
meedoen, niet achteroverleunen, instappen.
Laten we gaan - samen op weg
naar het feest.
Amen.